

Utorak, 14 februar 2006

Statusna konferencija

Otvorena sednica

(optuženi Balaj i Brahimaj su pristupili Sudu)

Početak u 10:23 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-PT, Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Odlučili smo da nastavimo s radom. Nadam se da se svi slažu s tim, kako ne bismo nepotrebno gubili vreme. Vidim da su ona dvojica optuženih koji su u Hagu, na svojim mestima. Gospodine Balaj, da li sada čujete prevod ili ima poteškoća?

OPTUŽENI BALAJ: Momentalno se čuje.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: U redu. Gospodine Brahimaj da li vi čujete prevod?

OPTUŽENI BRAHIMAJ: Da, mogu da vas čujem.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: U redu. Dobro. Molim da se onda prvo predstavi Tužilaštvo.

TUŽILAC DUTERTRE: Zahvaljujem se. Ja sam Jules Dutertre. Zastupam Tužilaštvo. Sa mnom je Philip Valermonot, pravni asistent, i naš referent za predmet.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Hvala vam. A Odbrana? Molim da se predstavi odbrana gospodina Haradinaja.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, Ben Emmerson, Sa mnom su gospodin Rodney Dixon i gospodin Michael O'Reilly kao zastupnici gospodina Ramusha Haradinaja.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Hvala vam. A za gospodina Balaja?

ADVOKAT GUY-SMITH: Gregor Guy-Smith za gospodina Balaja. Sa mnom je i gospodin Djenti Zuberi. On je prevodilac i gospodina Balaja i gospodina Brahimaja, u slučaju da nam tokom postupka bude potreban.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Hvala. A za gospodina Brahimaja?

ADVOKAT HARVEY: Richard Harvey. Ja zastupam gospodina Brahimaja. Dobro jutro, časni Sude.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Hvala. Svi zamo da smo se okupili zbog Statusne konferencije, prema Pravilu 65 bis Pravilnika Tribunala. I znamo koja je s svrha takve konferencije. Obavešten sam o događajima na jučerašnjoj konferenciji prema pravilu 65 i viši pravni savetnik koji je bio tamo prisutan, koji je vodio taj sastanak, me je upoznao šta se tamo događalo i o čemu će se danas dalje razgovarati. Hteo bih da odmah kažem, da nakon što sam slušao o čemu se juče razgovaralo, da sam doneo odluku da se ponovo održi sastanak po Pravilu 65 ter i to krajem marta, dakle za otprilike šest nedelja. Mi smo zatražili, ali o tome moramo da se konsultujemo sa stranama, dakle mi smo zatražili da to bude 30. marta, a sastanku ću prisustvovati i ja, kako bismo kroz zajedničku saradnju mogli da se pobrinemo, da pripreme za ovo suđenje budu pravovremeno završene. Molim strane da to imaju na umu tokom današnje konferencije, kako bismo svi znali da ćemo za relativno kratko vreme detaljnije da razgovaramo o svim tačkama o kojima se razgovaralo i juče. Viši pravni savetnik mi je takođe rekao, da možemo da očekujemo da Tužilaštvo dostavi izmenjenu optužnicu. Pomenuto je, da Tužilaštvo predviđa da bi takva izmenjena opružnica mogla da bude objavljena do kraja aprila. Ja se nadam, da bi Tužilaštvo moglo da bude u stanju da takvu optužnicu, makar u radnoj verziji, dostavi za ovaj sledeći sastanak prema Pravilu 65 ter, kako bih mogao bolje da se obavestim, šta se očekuje od Pretresnog veća ili od mene, čime moramo da se pozabavimo barem u skladu sa Pravilom 50. kada budemo gledali, da li predložene izmene treba da budu odobrene ili ne. Ne znam da li neka od strana ima nameru da iznese nešto po pitanju izmenjene optužnice ili je dovoljno da se primi k znanju ovo što je do sada rečeno i da se ovde zaustavimo. Da li Tužilaštvo ima neki komentar, ili da sačekamo taj sastanak po Pravilu 65. ter? To je na vama.

TUŽILAC DUTERTRE: Časni Sude, Tužilaštvo je u mogućnosti da, ako to želite, iznese u kratkim crtama ono što se tiče optužnice, kako biste i vi i Odbrana bili već sada o tome obavešteni. Moramo da naglasimo da mi imamo nameru da Odbranu pismeno obavestimo, konkretno o tome, kakve izmene imamo na umu. Naravno, ako vi to želite, mi možemo da vas već sada obavestimo o otome.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Da, mislim da bi mi bilo od koristi da me sada o tome obavestite. Dakle, izvolite, imate reč.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam časni Sude. Tužilaštvo predlaže da unese četiri glavna amandmana, a samo jedan od njih će dovesti do novih optužbi. Mislim da Odbrana nema prevod.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinite. Mrzim da prekidam, ali imamo problema sa prevodom.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: U redu. Pokušajmo da to rešimo. To je sređeno, zar ne? Da li neko može da mi kaže da li je sada u redu?

ADVOKAT GUY-SMITH: Časni sude, izgleda da jeste kada se govori na engleskom, ali da nije kada se govori francuski.

SUDIJA BRYDENSHOLT: U redu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako . . .

prevodilac: ovo je test za prevodioce.

SUDIJA BRYDENSHOLT: U redu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Svi sistemi ponovo rade.

SUDIJA BRYDENSHOLT: U redu. Fino. Hvala vam. Da. Možete da nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam časni Sude. Dakle, tri vrste amandmana, od kojih će samo jedan da dovede do nove optužnice. Reč je o vrlo jednostavnim izmenama; kao što znate u različitim račama optužnice, za sada ne govorimo o tačkama 21. i 22; dakle u tim različitim tačkama navodi se, . . . Što se tiče forenzičke identifikacije, Tužilaštvo ima nameru. . . Izgleda da opet ima problema sa prevodom.

SUDIJA BRYDENSHOLT: U redu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Sada je u redu.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Je li to rešeno?

ADVOKAT GUY-SMITH: Jeste.

SUDIJA BRYDENSHOLT: U redu. U redu. Molim.

TUŽILAC DUTERTRE: Pretpostavljam časni Sude, da bi trebalo da počnem od početka, kako bi optuženi imali potpuno objašnjenje, ili želite da nastavim?

SUDIJA BRYDENSHOLT: Nastavite.

TUŽILAC DUTERTRE: Što se tiče forenzičke analize, Tužilaštvo ima nameru da ažurira ove tačke, navodeći ime identifikovane osobe. Druga vrsta amandmana, koja se predviđa odnosi se na tačke 21. i 22. i forenzička ispitivanja su u toku i mi misimo, da će žrve biti identifikovane, na forenzički način. Daće se imena tih ljudi. Nije nemoguće da ćemo napraviti nove tačke zbog identifikacije, ali to će biti formalizovano i neće biti novih tačaka optužnice, već samo preciziranja. Što se tiče optuzbi za kršenje zakona i običaja ratovanja neće biti formalnih

promena. Treći tip amandmana i to je od suštinske važnosti, imaće tri nove tačke optužnice, koje još uvek nisu obrađene u potpunosti, a odnosiće se na trojicu optuženih s različitim stepenom učešća u zajedničkom zločinačkom poduhvatu. Možda ćemo dodati neke nove kvalifikacije ili specifikacije. Ali, ovo su glavne stvari, koje imamo nameru da uradimo i nastojaćemo da vam prezentiramo radnu verziju za sledeću konferenciju po Pravilu 65 ter, krajem marta. Hvala vam.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Izvolite, da li imate neke primedbe?

ADVOKAT EMMERSON: Da, imam više primedbi koje bih želeo da iznesem i želeo bih da one uđu u zapisnik. Mislim da pred sobom imate raspored rada u ovom predmetu na koji ću se vratiti nešto kasnije. Ako pogledate taj raspored videćete da 23. februara Tužilaštvo treba da navede Odbrani, koje su osnovne pojedinosti tih tačaka optužnice, kao i izmena koje predviđa. Želeo bih da kažem da uprkos tri sastanka koja su održana između Tužilaštva i Odbrane u poslednjih nekoliko nedelja, dakle od početka februara, mi smo tek juče za to čuli. Koliko razumem, Tužilaštvo nije ni sada u situaciji da pruži pojedinosti u vezi s time. Mi smo tražili da se do 23. februara odredi rok, da to bude dostavljeno Odbrani.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Hvala vam. Pretpostavljam da se ovo tiče sve tri odbrane? Dobro. Vratićemo se na ovo, na kraju konferencije. Imamo pitanje redakcije i imamo pitanje izjava svedoka koje još nisu dostavljene po Pravilu 66 (A)(II). Tu su naravno i iskazi ili dokazi, koji idu u prilog optužnih prema Pravilu 68. Sve ovo treba da razmotrimo, ali verovatno će biti dovoljno vremena,

prevodilac: Vaš mikrofon, časni Sude.

SUDIJA BRYDENSHOLT: za veće intervencije.

ADVOKAT EMMERSON: Časni sude, ja sam vam zahvalan zbog toga. Mi smo detaljno razgovarali sa pravnim zastupnikom Pretresnog veća na sastanku juče popodne i želim da iznesem pet stvari za zapisnik današnje Statusne konferencije. Prvo, obelodanjivanje. Uopšteno govoreći, pristup obelodanjivanju od strane Tužilaštva je takav da je došlo do toga, da Tužilaštvo nije izvršilo svoju obavezu. Svaka stavka koja nam je do sada bila data, došla je na osnovu konkretnog zahteva Odbrane. Učinjeni su veliki naponi Odbrane da obelodanjivanje bude izvršeno, ali može se reći da je od objavljujivnja optužnice, jako malo od toga prosleđeno. Mi smo juče popodne raspravljali o tome i ja sada ne želim da ulazim u pojedinosti, jer mi se čini da to nije produktivno. Ali, kao rezultat teškoća s kojima smo se suočavali, možda i zbog toga što je došlo do zamene predstavnika Tužilaštva - ovo je sada četvrti predstavnik Tužilaštva – mi smo se juče ujutro konačno dogovorili za celi niz rokova, do kojih bi se proces obelodanivanja trebalo da završi, jer ovi datumi koji su navedeni u radnoj verziji našeg plana, oni su samo krajnji datumi. Međutim, nama su potrebni i početni datumi i mi tražimo od Tužilaštva da izvrši svoje obaveze. Mi smo zato sastavili jedan dokument, koji je sada pred vama, naštampan s obe strane, i tu se detaljno navode rokovi na koje je gospodin Dutertre pristao juče na sastanku. Dobio je taj raspored, on je zatražio određene izmene, kako bi stanje bilo onakvo kako je sada. Dakle, tamo

gde se navodi ono što je gospodin Dutertre se obavezao da će da učini, to je on sam uneo. Ja smatram da Tužilaštvo sada ne spori sadržaj tog dokumenta, mada mi je gospodin Dutertre danas rekao, da on ima određene ograde u vezi s time da se to predstavi Pretresnom veću. Mi nismo imali takve ograde. Mi smo smatrali da je apsolutno neophodno da Pretresno veće ima jasan pregled obaveza, s obzirom da do sada to nisu ispunili. To je bila moja prava tačka. Ja ću prepustiti gospodinu Dutertreu da detaljno iznese zbog čega njega muči obelodanjivanje tog dokumenta. Ali, u svakom slučaju kao što sam rekao, u tome nema ničeg bitnog sa čime se on ne slaže. I naravno, na Pretresnom veću je da donese odluku, da li da se za to napravi nalog, ili da se ovo shvati kao obaveza, o kojoj se može razgovarati na sledećoj Statusnoj konferenciji krajem marta. Mi se slažemo, da bi takva jedna Statusna konferencija trebalo da bude što ranije održana, na kojoj bi se Tužilaštvo moglo pitati, da li je izvršilo svoju obavezu, i da bi ona bila od ključnog značaja. Kao drugo, postoji jedan kompletniji dokument, u kome se navode opšta načela vezana za pitanja oko kojih se dve strane spore. Oko tog dokumenta ne postoji sporazum, jer postoje neslaganja oko nekih bitnih pitanja iz tog dokumenta. Međutim, strane će nastojati da završe taj jedan opšti dokument i da Sekretarijatu dostave, što je ranije moguće, primerak tog dokumenta. U svakom slučaju pre sledeće Statusne konferencije. Sledeća stvar tiče se brisanja. Ja nažalost moram da kažem da postoji kršenje u ovom slučaju od strane Tužilaštva, jednog naloga Pretresnog veća od 20. maja vezano za zaštitne mere i to je dokument od 20. maja. Dozvolite da samo na kratko podsetim Pretresno veće, koji je bio pristup Odbrane gospodina Haradinaja u vezi s molbom Tužilaštva. Mi smo odlučili da ne ulažemo prigovor u vezi sa anonimnošću, dok ne dođemo do tačke kada to bude smetalo pripremi našeg izvođenja dokaza. Taj trenutak je došao. Posledica je dakle ta, da smo se prošle nedelje obratili Tužilaštvu, tražeći da se vrate neki izbrisani delovi. Kada smo to zatražili, pokazalo se da se za većinu njih, oni nisu pridržavali naloga Pretresnog veća i da je deo materijala koje je Tužilaštvo redigovalo, bio zapravo materijal oslobađajuće prirode i koji je trebalo ne redigovati, već dostaviti Odbrani kako bi ona bila upoznata s tim. S obzirom da smo mi zatažili od Tužilaštva, da ukloni te redakcije i da nam te stvari da na uvid, 70 posto toga su oni i napravili. To ukazuje na to, na koji način su oni pogrešno gledali na celu stvar. Osim toga u jednom primerku koji je spreman za sledeće obelodanjivanje, se ispostavilo da takođe otprilike 70 posto redakcija nisu opavdane, jer se tiču oslobađajućeg materijala. Ja sam to juče naglasio i moram ponovo da kažem da to Odbranu dovodi u poteškoće, jer se radi o materijalu koji je neophodan za istragu. Reč je, recimo, o imenima navodnih počinitelja, dakle ne žrtava ili svedoka, već onih za čija dela Tužilaštvo tereti mog klijenta. Vama je jasno kakve poteškoće to stvara Odbrani. Rečeno nam je da oni nemaju dovoljne resurse u Tužilaštvu da bi preostale izjave bile dovoljno brzo pregledane, kako bi oni delovi koji su redigovani, ponovo postali dostupni. Mi smo, nažalost, morali da da od njih tražimo da nam daju rokove do kojih oni misle da će to moći da naprave, a da to ipak bude u najkraćem roku. Mi smo zatražili, a oni su se obavezali, da će da nam dostave dokumente, do 23. februara, a zatim su rekli da im treba vremena do 15. marta, da se vrate delovi koji su bili redigovani. Molimo da se shvati kakve poteškoće to stvara za istragu koju vodi Obrana, a isto tako treba imati na umu da će na konferenciji 30. marta moći da se vidi, da li je Tužilaštvo to stvarno uradilo ili nije. Tek tada ćemo biti u stanju, mi Odbrana gospodina Haradinaja, a pretpostavljam i zastupnici ostalih optuženih, da utvrdimo šta je to što Tužilaštvo tvrdi da je neophodno, u vezi sa redigovanjem, a onda ćemo da vidimo da li ćemo morati da tražimo od

Pretresnog veća da se te redakcije drugačije definišu, a možda i uklone. Dakle, to je druga sistematska greška. Treća poteškoća jeste kratko vreme koje smo imali na raspolaganju nakon što nam je rečeno da će doći do izmene optužnice. Čak ni danas, Tužilaštvo ne može da nam kaže imena žrtava ili datume vezane za ove konkretne tačke. A to bi trebalo da bude napravljeno do 23 februara, kada govorimo o ovim novim tačkama optužnice. I kao četvrto, ono čime se bavio gospodin Dutertre, čini se da je još 2002. godine počeo forenzički proces koji je u srži ovog predmeta. Nesumnjivo da je bilo očito za svakog ko ga je krenuo da to razmatra, da je tu prepuno suprotnosti i da je materijal neadekvatan. Dakle, tu je reč o posmrtnim ostacima onih koji su ekshumirani i procesu ponovnog ispitivanja, upoređivanja DNK materijala koji su vršili službenici Međunarodne službe za nestala lica. Tu se radi o detaljnoj forenzičkoj istrazi. Taj materijal nije bio dostavljen Odbrani sve do 9. februara, prethodnog četvrtka. Moram da naglasim da smo u nastojanju da se pridržavamo rokova koji su nam bili rečeni, imali jedan tim forenzičara koji su trebali da ispituju argumentaciju Tužilaštva i podatke. A sada nam je rečeno da će njihova tvrdnja da se menja, da će se to zaobići. Mi smo potrošili novac. Naši forenzičari ne znaju čime da se bave, dok ne dobiju tvrdnje Tužilaštva, koje pak ne može da obelodani svoju konačnu verziju. Kažu da će to moći da obelodane u potpunosti krajem maja. Drugim rečima, tek od kraja maja će Odbrana da zna sa kakvim forenzičim tezama će morati da se nosi. Oni su istragu vodili još od marta 2002. Ono što smo uspjeli da postignemo u ovom periodu, je obaveza koju je Tužilaštvo bilo primilo na sebe, da će nas upoznati barem sa poentom identifikacije o kojoj je reč. Ukratko, Tužilaštvo se u ovom predmetu nažalost nije ponašalo kako treba i nije ispunilo ono što bi i Odbrana i Pretresno veće mogli da očekuju. Dozvolite da pomenem još samo jednu tačku, koja je naravno na neki način povezana sa ovim ranije navedenim. Mi pred sobom imamo tu verziju radnog plana od 16. septembra 2005. u kojoj se nažalost, mi to nismo videli do juče, i tu je jedan aspekt na koj ibih želeo da skrenem vašu pažnju, jer se nama barem čini da se tu u potpunosti vidi na čemu smo stali u septembru. Naime, reč je o sledećem. Bio je jasan dogovor da bi ovo suđenje trebalo da počne negde početkom 2007. godine uz mogućnost da počne možda i pred kraj 2006. Na temelju ove radne verzije plana rada, čini se da je datum novembar 2006 postao izgledan. Ja želim da iznesem sledeći stav: ako, naime postoji mogućnost da se sa suđenjem počne krajem 2006. godine, onda sve ove radnje koje nisu izvršene, a koje ste mogli danas da vidite, kao uvođenje novih elemenata, kao što su nove tačke i nova forenzička ispitivanja nama, čine da je nemoguće da se na temelju toga, datum za suđenje odredi za ranije. Mi smo želeli danas da to uđe u zapisnik. Možda bi na sledećoj Statusnoj konferenciji bio pravi trenutak, da se to pitanje konačno reši, ali želim jasno da kažem da smo mi u ozbiljnim poteškoćama. Ja do sada nisam Pretresno veće na taj način obavštavao o tome, ali sada smo stvarno došli do tačke kada od Tužilaštva treba zatražiti da svoj posao obavi na pravi način. Hvala.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Vaš poslednji komentar me dovodi do toga da ponovim, da je moja namera u svakom slučaju da se ovaj predmet dovede u fazu, da bude procesno sposoban za novembar ove godine. Naravno, to obe strane obavezuje da sarađuju kako bi se uopšte moglo postići ovo što se od nas očekuje. Mi imamo ne samo interes, nego i obavezu, da pokušamo da ubrzamo posao pred Međunarodnim tribunalom. Na nas se pomno motri. Svako suđenje, naravno, mora da bude pravično, pripremljeno na primeren način, ali je i bitno i ozbiljan je

problem što nismo odmakli dalje nego što jesmo. Ja naravno nikoga ne želim da krivim. Kao što je već pomenuto bilo je promena u Tužilaštvu, i to naravno uvek može da izazove određene poteškoće, međutim upravo je razlog zbog kog sam zakazao sledeću konferenciju po Pravilu 65 ter, je to što želimo da pomnije počnemo da motrimo pripreme ovog predmeta. Ja ne znam da li su komentari Odbrane izazvali Tužilaštvo da iznese neke svoje komentare. Ja pretpostavljam na osnovu onog što je bilo rečeno, da sve što je jedan tim Odbrane rekao, važi i za druge timove. Ali da sada pitam konkretno.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, to je potpuno tačno. To naravno pokriva stavove svih nas, ali mislim da će gospodin Harvey govoriti u ime svog klijenta. Mene su zabrinjavale iste ove stvari koje je pokrenuo gospodin Emmereson, a posebno vezano za mogućnost Odbrane da se na prikladan način pripremi, kada se uzme u obzir koliko je kasno izvršeno obelodanjivanje, kao i vezano za to što je došlo do promene datuma kada je suđenje trebalo da počne. Ja sam već ranije radio na jednom predmetu i jasno mi je da je Pretresno veće zainteresovano za to, da se ispuni strategija završavanja rada. Međutim, kao što smo i svi zabrinuti ovde, postoji mogućnost da bi ta strategija mogla da naškodi pravu optuženih da im se pravično sudi. Mislim da je sudija Hunt to ranije komentarisao i imao iste dileme. Veoma me brine datum početka suđenja u novembru. To bi moglo da izazove ozbiljne probleme Odbrani, da se na prikladan način pripremi za obavljanje svog posla. Što s tiče odbrane gospodina Balaja, mi smatramo, barem u ovom trenutku, na osnovu onog što nam je obelodanjeno i onog što očekujemo da će biti obelodanjeno u mesecima koj su pred nama, da ćemo dakle biti u situaciji da na prikladan način počnemo da radimo, ne pre 2007. godine.

SUDIJA BRYDENS HOLT: Hvala. Imaćemo to u vidu. Poslednji tim odbrane, Gospodine Harvey,

ADVOKAT HARVEY: Hvala vam časni Sude. Ja se 100 posto slažem s onim što su rekli gospodin Guy-Smith i gospodin Emmerson. Pogledao sam upravo svoje beleške sa konferencije po pravilu 65 ter, koja je održana u septembru. Ono što sam tamo video zapisano, a nemam pred sobom zapisnik, je da postoji mogućnost da se odredi novembar mesec za početak suđenja. Znači, da se ta mogućnost tada razmatrala. Od tada je prošlo već šest meseci, a da inače ni u kom drugom smislu nismo napredovali. To nas dovodi do toga da se Odbrana sada nalazi u vrlo teškoj situaciji, da ima obavezu da se pripremi za suđenje, a da je to nemoguće u tako kratkom roku, ako se još uz to zna da se Tužilaštvo priprema za to već nekoliko godina. To dovodi u pitanje princip jednakosti strana i pravičnosti prema optuženima. Ja znam da je to nešto do čega je Pretresnom veću veoma stalo. Dakle, ova strategija završavanja sudejnja je naravno važna, i mi ne želimo da je na bilo koji način odlažemo i otežamo, al mislimo da je pravičnost ono što je najvažnije u ovom predmetu. U tom smislu moram da kažem, da je dosta toga što je Tužilaštvo učinilo do sada u suprotnosti sa tim. Dakle, mi ćemo sa svojim vrlo ograničenim resursima kojima raspolazemo, a to je nešto što svi znaju, dati sve od sebe da nastavimo istrage i da se pripremimo za suđenje najbolje što je moguće. No, ponovo naglašavam da sada, šest meseci nakon Statusne konferencije, mi još uvek nismo ni malo napredovali a pritom nas je Tužilaštvo dovelo u još težu situaciju.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Zahvaljujem gospodine Harvey. Siguran sam da vi takođe imate u vidu da je vaš klijent u pritvoru i da mi svi moramo da pokušamo da ovo suđenje privedemo kraju što je pre moguće. Ja znam da je to nešto čega ste vi u potpunsoti svesni, ali naglašavam da mi znamo da je to naša obaveza.

ADVOKAT HARVEY: Vrlo sam zahvalan časnom Sudu što ste skrenu lipažnju na tu činjenicu, ali mislim da je ton ešto što Žalbeno veće može da razreši. Ono što ja znam je, da moj klijent želi da njegova odbrana bude propisno pripremljena i ako to znači da će on da provede nešto više vremena u pritvoru, on će i to da učini. Ali to je nešto drugo, o čemu se može razgovarati u neko drugo vreme i na nekom drugom mestu. No, uveravam vas da nema potrebe da se zbog toga brinete.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: U redu. Hvala dao bih sada reč Tužilaštvu. Kakav je vaš odgovor u pogledu ovih primedbi koje ste čuli?

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam časni Sude. Nekoliko primedbi na ove dugačke i detaljne komentare koje je Odbrana iznela. U samom uvodu želeo bih da konstatujem da sam prilično iznenađen zbog različitog pristupa koji Odbrana sada usvaja. Mi smo održali tri sastanka poslednjih dana sa Odbranom. Pokazali smo da želimo da saradjujemo. A sada ovde, na ovoj sednici imam utisak da Odbrana unekoliko menja svoj stav. No, dobro. Dosta o tome. To nije ono što je najvažnije. Što se obelodanjivanja tiče, o tome ću govoriti kasnije. Što se tiče redigovanja, dokaza sudsko-medicinske prirode i izmene optužnice, to će biti druga tačka. Kao prvo, što se tiče obelodanjivanja, rečeno je da je došlo do teških nepravilnosti u postupku obelodnjivanja. Koliko ja znam Tužilaštvo je počelo da dokazuje obelodanjuje još davno i već danas smo ponovo dostavili dokaze po Pravilu 68. izveštaj sa obdukcija, i razne druge materijale. Mislim da samo na kraju roka možemo da znamo da li je Tužilaštvo ispunilo svoje obaveze ili nije u pogledu onoga što je određeno na sastanku u septembru. Uopštena praksa je da se orgaizuju sastanci između Tužilaštva i Odbrane i da se na prijateljski način reše eventualni nesporazumi. Od septembra ih je bilo četiri. Jedan je bio u septembru i tri u poslednjih nekoliko dana i ima više dokumenata, koji su još uvek u formi nacrti i koje tek treba da se završe, a koji su zapravo radni dokumenti, zajedničkog rada dveju strana. Što se Tužilaštva tiče, ti dokumenti jesu rezultat saradnje dveju strana i predstavljaју na neki način odraz jednog postupka koji je u toku. Mi imamo nameru da nastavimo sa saradnjom sa Odbranom s tim u vezi i smatramo da ćemo u bliskoj budućnosti da dođemo do nekog sporazuma. No, ti dokumenti uzeti svaki ponaosob ne mogu se smatrati kao definitivni. Mi imamo nameru da ispunimo sve svoje obaveze u pogledu obelodanjivanja. Dakle, naš stav je da ćemo da nastavimo da na tome radimo. To još uvek nije nešto što je kompletirano. Mi se nismo u potpunosti saglasili sa tim dokumentom o kojem je Odbrana govorila, ali ćemo učiniti sve da ispunimo ono to je u njemu pomenuto. To me sad dovodi do onog drugog dokumenta, koji ste pomenuli. Radi se o memorandumu, mislim da ga imate pred sobom. To je jedan aneks uz taj dokument. Prešao bih sada na pitanje brisanja delova dokumenata, što je važna tema. Ja vas podsećam da su pretnje životu, sigurnosti žrtvama i svedocima uobičajena stvar, a o tome imate primer gospodina Kajara

iz septembra prošle godine. Tužilaštvo s razlogom brine za sigurnost žrtava i svedoka. Stoga je i Tužilaštvo preduzelo i odgovarajuće mere predostrožnosti. To je sasvim normalno, ali ni u jednom trenutku nije imalo nameru da prekrši naređenje Pretresnog veća za primenu zaštitnih mera za svedoke, a koje idu u prilog svedocima. A kada nam je nedavno, naglašavam, nedavno, Odbrana sad u februaru tražila a joj obelodanimo neke od redigovanih delova, misimo na to odgovorili da ćemo to da učinimo čim to bude moguće, vrlo skoro. Eto, to je najbolje što smo mogli da učinimo i to će biti učinjeno u roku od nekoliko dana. Mislim da je to još jedan od dokaza dobre volje i želje za saradnjom. S druge strane, ako Odbrana nije zadovoljna onim što je dobila onda može da nađe odgovarajuće pravne lekove, da se požali i da zatraži da se to reši na drugi način. Naglašavam da su sve te redakcije opravdane našom brigom za sigurnost žrtava i svedoka. Što se tiče same optužnice mi ćemo, kao što ste vi rekli, na narednoj konferenciji po Pravilu 65 ter izneti nacrt te nove optužnice, koji će biti dovoljan da se svi obaveste o onome što je potrebno, pre nego što damo konačnu verziju te optužnice. To ćemo učiniti onako kako ste vi to predložili i kada ste predložili, a mi ćemo u međuvremenu da se sastanemo s Odbranom i da joj damo potrebna objašnjenja, kada je to potrebno. Što se tiče poslednje tačke, dokumenata sudsko-medicinske prirode, svi znaju da se tu radi o jednom dugotrajnom postupku, koji je još uvek u toku i treba dosta vremena da mi dođemo do rezultata. No, ja već sada mogu da kažem ono što sam već rekao Odbrani, a to je da ćemo mi dostaviti elemente do kojih dolazimo, onako kako stižu. To ne znači, da ćemo mi to da obelodanimo tek u maju, već da ćemo do maja završiti obelodanjivanje. Dakle, to će se činiti možda u više navrata, ali svakako ne u poslednji čas u maju mesecu. Što se tiče programa utvrđenog u septembru 2005. meni se čini da smo ga mi poštovali, da smo nastavili da razgovaramo sa Odbranom u međuvremenu i da ovakvo alarmantno ponašanje Odbrane nije u potpunosti opravdano. Dakle uz dužno poštovanje, ja tvrdim da je Tužilaštvo ispunilo svoje obaveze i zahvaljujem vam se, što ste mi dali reč, časni Sude.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Hvala vam gospodine Dutertre. Drago mi je što čujem, da vi predviđate da će strane saradivati, što navodite da je obelodanjivanje proces koji je u toku i de ćete taj proces učiniti transparentnim za drugu stranu, kako bi se pripreme odvijale na najbrži mogući način, kako bismo omogućili da ovo suđenje počne čim Pretresno veće za to bude spremno. Ja pretpostavljam da ćemo do narednog sastanka po Pravilu 65 ter, imati dovoljno vremena, a ja ću se postarati da i sam sastanak dovoljno traje da možemo da uđemo u sve pojedinosti, kako bismo dobro mogli da shvatimo, šta sve Odbrana traži, recimo u pogledu dovođenja sopstvenog veštaka za sudsko-medicinske materijale. Ja sam dobro upoznat sa načinom na koji se to radi u anglosaksonskom pravosudnom sistemu. Kod nas je sistem dosta jednostavniji, tako da bi bilo dobro da popričamo svemu tome, o potrebi da se svi ti materijali još jednom pregledaju. No, u svakom slučaju, ja mislim da sve to može da se blagovremeno učini i da o tome prethodno treba da se orazgovara. Dakle, mislim da bismo sada mogli da zaključimo današnju Statusnu konferenciju, no pre nego što to učinimo, želeo bih da vas pitam, da li imate još nešto što biste danas želeli da iznesete.

ADVOKAT EMMERSON: Da se samo vratimo na ovaj raspored,

SUDIJA BRYDENSHOLT: Da.

ADVOKAT EMMERSON: koji je naveden pod naslovom „Prihvaćen spisak obaveza za obelodanjivanje“.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Jer iako gospodin Dutertre nije naznačio da se ne slaže sa tamo juče navedenim datumima, niti on može da se ne složi sa samom rečju „obaveza“, jer on ju je uneo a ne ja, čini mi se da se iz onog što je govorio, može zaključiti, da Tužilaštvo ne smatra da je obavezno da se drži tog rasporeda, jer je on hteo da taj raspored ide uz jedan drugi dokument. Sad, na stranu, kako je do ovog došlo, ali jedna stvar mora da bude rezultat današnje Statusne konferencije, a to je da se tog rasporeda treba pridržavati. Ako za to bude neophodno da se izda nalog, ja ću nevoljno ipak uložiti molbu da se to i učini. Ali može da se desi da, s obzirom da nema bitnih prigovora na raspored, pošto je to raspored Tužilaštva, da onda možemo da nastavimo da radimo pod pretpostavkom da će Tužilaštvo da ga se, dakle, pridržava, a ako ne bude, na sledećoj statusnoj konferenciji moraće da objasni zbog čega nije.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Ja ne bih želeo da dođe do toga da postane potrebno da Pretresno veće izdaje neki nalog u vezi s tim. Mi ćemo prihvatiti reč gospodina Dutertrea u vezi sa saradnjom, koja se predviđa između strana, kao i da su te pripreme jedan proces koji traje, stalno je u toku, tako da onaj materijal koji mora da bude obelodanjen, mora da bude obelodanjivan neprestano, dakle ne do nekog datuma i to striktno do tog datuma. Ja ovaj spisak datuma koji sam dobio danas, vidim kao jedan radni plan. Ja ću se na njega oslanjati. Pretpostavljam ne samo Odbrana, nego i Tužilaštvo, jer koliko sam ja shvatio taj dokument je ishod iskrenih pregovora između strana. Dakle, pustimo ono što se događalo do sada u pripremanju. Okrenimo se onom što nam predstoji i doživimo ovaj dokument kao jedan radni plan u skladu s kojim će sve strane da nastave sa svojim radom i kojim ćemo se ponovo baviti na sledećem sastanku o Pravilu 65 ter, kada ćemo se detaljnije pozabaviti svim pitanjima. Dakle, imam nameru sada da postavim pitanje optuženima, da li imaju nameru da iznesu nešto u vezi sa njihovim uslovima u kojima se nalaze, o zdravstvenim uslovima, o pritvorskim uslovima.

TUŽILAC DUTERTRE: Hvala vam. Ne bih da produžavam diskusiju o ovome, jer je to stvar saradnje među stranama, samo bih hteo da kažem sledeće, s obzirom da mi je dat odlomak iz jednog opširnijeg dokumenta, mislio sam da bi bilo dobro da vam se da ovaj dokument koji još nije upotpunjen, ali vam daje mogućnost da steknete predstavu o tome, dokle se došlo u saradnji između strana.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: U redu. Hvala vam.

ADVOKAT GUY-SMITH: Časni Sude, oko ovog dokumenta nije postignut sporazum. Kada sam ja otišao sa sastanka, bar koliko sam ja shvatio, jedino oko čega smo se dogovorili je bio taj raspored.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Bilo kako bilo ja sam sada dobio ovaj dokument. Ne znam ništa o njemu, ali sam shvatio da se ne radi o dokumentu o kojem je postignut sporazum. Tužilaštvo smatra da bih ja to trebalo da imam kao informaciju, zajedno s onim rasporedom koji je naš radni plan. Da li imate nameru još nešto da dodate?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja nemam nikakvih drugih komentara o tim dokumentima u ovom trenutku. U slučaju da dođe do nekih novih poteškoća, a vezano za ovaj memorandum koji vam je upravo predalo Tužilaštvo i koji za sada jeste samo dokument Tužilaštva, onda bi se možda moralo porazgovarati i o samom sastavljanju tog dokumenta, što bi onda izazvalo ceo niz neugodnih situacija, koje bi trebalo da izbegnemo.

ADVOKAT EMMERSON: Ja se izvinjavam, ali čini se kao da se ovo pretvara u neku svađu. Ali ovaj dokument je Odbrana pripremila 1. decembra na osnovu sastanaka, koje je Odbrana, dakle Odbrana a ne Tužilaštvo pripremila, kako bismo izvršili pritisak na gospodina Waespija, prethodnog predstavnika Tužilaštva, za obelodanjivanje. Tužilaštvo je to dobilo 2. decembra kako bi se dodali rokovi. Tužilaštvu je bilo potrebno dva i po meseca da to učini. I kada nam je juče konačno vraćen, on je saržavao par amandmana. Jedan ćete videti u paragrafu 32. Tu se oduzima ono što je navedeno kao obavezujući element, jer tu stoji da memorandum nije obavezujući. Dakle, zato sam tražio da stvari budu jasnije i da znamo kakav je raspored. Zato ovaj dokument nije deo ovog dogovora o rasporedu. Ja sam sastavljao oba dokumenta. Jasno je da svi treba da znamo samo sledeće: a to je da treba da se nastavi s radom prema rokovima koji su navedeni.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Da jasno je. Bar što se mene tiče. Hvala vam gospodine Emmerson. Da li neko od optuženih ima neki prigovor u vezi sa uslovima u pritvorskoj jedinici.

ADVOKAT GUY-SMITH: U ime gospodina Balaja, ne.

prevodilac: nismo ništa čuli.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Hvala.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude, što se tiče gospodina Brahimaja, ja sam u razgovoru s višim sudskim savetnikom, njemu predao jedan pisani dokument, koji se tiče zdravstvenog stanja mog klijenta, koje je i dalje zabrinjavajuće i ja sam zahvalan, što je on preduzeo, da se omogući mom klijentu obezbedi vrsta lečenja koja mu tako dugo nije bila obezbeđena.

SUDIJA BRYDENSHOLT: Ja sam upoznat s tom situacijom. Znam da je već jedan dokument dostavljen zameniku sekretara. Očekujem da ćemo u pismenom obliku dobiti odgovor, kako bismo mogli najkasnije do sledećeg sastanka da vas informišemo o tome

ADVOKAT HARVEY: Ja se nadam i ranije. Da li mogu da pokrenem još jedno pitanje u vezi s rasporedom. Nagovestili ste da i vi imate nameru da prisustvujete sastanku prema Pravilu 65

ter. Da li imate nameru da se potom održi i Statusna konferencija po Pravilu 65 bis? Pitam samo zbog rasporeda. Četvrtak 30. mart je u našem kalendaru. Da li se od nas očekuje da i sledećeg dana budemo tu, da bismo mogli da napravimo raspored?

SUDIJA BRYDENSCHOLT: Mislim da ne, ali još o tome nisam doneo odluku. to je nešto o čemu ćemo još morati da razgovaramo, pa i na sastanku po Pravilu 65 ter. Sve to zavisi, ali ne očekujem da ćemo sledećeg dana da održimo Statusnu konferenciju.

ADVOKAT HARVEY: Hvala vam na tome.

SUDIJA BRYDENSCHOLT: U tom slučaju možemo da završimo sa radom za danas. Videćemo se uskoro.

Sednica je završena u 11.26 h

